

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin

1463 sayılı 31 avqust 2012-ci il
fərqləndirilməli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060301 – Muzeyşünaslıq, arxiv və
abidələrin qorunması

BAKİ – 2012

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060301 – Muzeşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı», «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060301 – Muzeşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları

2. 060301 – Muzeşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060301 – Muzeşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması İxtisaslaşmalar: - <i>Muzeşünaslıq</i> - <i>Arxiv işi və arxivşünaslıq</i> - <i>Arxeoloji və tarixi memarlıq abidələrinin mühafizəsi</i>	Magistr	2 il (qiyabi forma üzrə təhsil müddəti 6 ay artıqdır)	120

3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

- 3.1. **Magistrin ixtisas xarakteristikası**
Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalı, peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır.
- 3.2. **Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.**
 - 3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnməlidir:
 - kollektivdə işləmək (ÜK-1);
 - digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq (ÜK-2);
 - fəal sosial mobillik (ÜK-3);
 - beynəlxalq arenada işləmək (ÜK-4);
 - hüquqi biliklər və etik normalara malik olmaq (ÜK-5);
 - yeni ideyalar irəli sürmək (ÜK-6);
 - müstəqil işləmək (ÜK-7);

Handwritten signature

- elmi-tədqiqat və elmi-istehsalat işlərinin təşkilində, elmi kollektivin idarə
- olunmasında bacarıq və vərdişlərə malik olmaq (ÜK-8);
- təşəbbüskarlıq və liderlik (ÜK-9);
- işi təşkil etmək və planlaşdırmaq qabiliyyətinə malik olmaq (ÜK-10).

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (PK) yiyələnmişdir:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- muzeyşünaslığın tarixi, nəzəriyyəsi və muzey təcrübəsi üzrə fundamental biliyə yiyələnmək (PK-1);
- muzeyşünaslığın elmi-tədqiqat araşdırmaları üzrə akademik mənbələrlə işləmək, arxivdə çalışmaq vərdişlərini əldə etmək (PK-2);
- elmi axtarışlarda fundamental prinsiplərə riayət etmək, dünyəvi nəzəri sistemin tətbiqinə bələd olmaq (PK-3);
- muzeyşünaslığın nəzəri və tarixi istiqamətində dünya muzeylərində nümayiş etdirilən ən yaxşı nümunələrini təhlilə cəlb etmək (PK-4);

Pedaqoji sahə üzrə:

- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində muzey pedaqogikası, muzey menecmenti, muzey marketinqi haqqında nəzəri fənlərini tədris etmək (PK-5);
- elektron kitabxanalardan, elmi-texniki bazadan istifadə etmək (PK-6);
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilmək (PK-7);

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- müasir kompyuter texnologiyalarından istifadə qabiliyyətinə malik olmaq (PK-8);
- Muzeylərdə vizual modelləşmə işinin həyata keçirilməsi üçün vacib olan sosial sifarişin öyrənilməsi prinsiplərini həyata keçirmək (PK-9);
- muzeyşünaslıq sahəsindəki bilikləri yazılı şəkildə nümayiş etdirə bilmək (PK-10);
- muzey auditoriyasında xarici dillərdə ünsiyyətə girmək bacarığını əldə etmək (PK-11);
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etmək (PK-12);
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranma bilmək, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudiyət və sosial rolunu anlamaq, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmaq (PK-13);
- davamlı təlim və peşəkar inkişafı ilə bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək (PK-14);
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmaq, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etmək (PK-15);
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilmək, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək (PK-16);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilmək, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və/və ya qiymətləndirə bilmək (PK-17);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqidi şəkildə qiymətləndirmək (PK-18);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilmək (PK-19);
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərmək (PK-20);
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımaq (PK-21).

Handwritten signature

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

4.1.1. 060301 – Muzeysünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat sahəsi üzrə;
- pedaqoji;
- təşkilati-inzibatçılıq və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- elm və texnikanın nailiyyətlərindən, Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsindən istifadə etməklə muzeysünaslıq sahəsində aparılan elmi-tədqiqat işlərini təhlil etmək və nəticələri ümumiləşdirmək;
- konfranslar, seminarlar, simpoziumlar hazırlamaq və keçirmək;
- elmi nəşrlər hazırlamaq və redaktə etmək.

Pedaqoji sahə üzrə:

- mühazirə oxumaq;
- seminar aparmaq və s.

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- informasiyanın avtomatik yığılımı və emalında müasir üsullardan istifadə etmək;
- elmi-tədqiqat qruplarının işini təşkil etmək;
- fəaliyyət nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün elmi yenilikləri tətbiq etmək;
- qəbul olunmuş qərarların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətə qiymətləndirmək.

4. 2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölümləri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünün kodu	Fənn bölümləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq vərdişlər baxımından)	Fənn bölümləri üzrə kreditlərin sayı	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə kreditlərin sayı	Qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
MHF-B00	Humanitar fənlər bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir: - xarici dildə neytral səs informasiyasının və ritminin özünəməxsusluğunu, tələffüzün üslubunun əsas xüsusiyyətlərini, ümumi və terminoloji səciyyəli 4000 tədris ləksik vahidləri həcmində ləksik minimumu, elmi üslubun	14	MHF – B01 <i>Xarici dil</i> MHF – B02 <i>Ali məktəb pedaqogikası</i> MHF – B03 <i>Psixologiya</i>	† 6 † 4 † 2	ÜK-1 ÜK-2 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-5 ÜK-6 ÜK-7 ÜK-8 ÜK-9 ÜK-10

Handwritten signature

<p>əsas xüsusiyyətlərini, öyrənilən dil ölkələrinin mədəniyyəti və adət-ənənələrini, nitq etiketi qaydalarını;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Azərbaycanda ali təhsil sistemini, ali məktəbin, tələbə və müəllimlərin vəzifələrini, ali təhsil müəssisəsində təlim prosesi və təhsilin məzmununu, didaktika və onun müasir problemlərini, mühazirə və ona verilən müasir tələbləri, tərbiyə və özünütərbiyə, rəhbərlik və idarəetmə məsələlərini, elmi-tədqiqat (müəllim və tələbə) işinin metodikasını; - psixologiyanın obyektini, predmetini və metodlarını, psixologiyanın əsas istiqamətlərini, psixikanın quruluşunu, şüurluluq və qeyri-şüurluluğun qarşılıqlı münasibətini, tələbə psixologiyasını və s. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kitabşünaslıq ixtisasına dair mətnləri oxumağı, ixtisasa dair internetdən götürülmüş mətnləri tərcümə etməyi, annotasiya, referat, tezis, tərcümeyi-hal və s. yazmağı. - mühazirə mətni hazırlamağı, mühazirə oxumağı, seminar məşğələlərini planlaşdırmağı və aparmağı, kitabşünaslıq sahəsində elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməyi, bununla bağlı fərziyyələr irəli sürməyi, eksperiment aparmağı və nəticələri tətbiq etməyi; - hər bir tələbəyə psixoloji baxımdan fərdi qaydada yanaşmağı, tələbələrə eksperimentə cəlb etməyi və s. <p>viyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - xarici dildə lüğətin köməyi ilə oxumaq və yazmaq vərdişlərinə, ali təhsil müəssisəsində tədris və tədqiqat işləri aparmağa, tələbələrə psixoloji yanaşma keyfiyyətlərinə və s. 	<p>MHF – B04 Seçmə fənn* /</p>	<p>2</p>	
--	------------------------------------	----------	--

Handwritten signature

<p>MİF-B00</p>	<p>İxtisas (ixtisaslaşma) fənlər bölümü Bu fənnin öyrənilməsi nəticəsində təhsil alan magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dünya muzeyşünaslığının və muzeylərin tarixi əhəmiyyətini dərk etməyi; - muzeyşünaslığın tarixi, nəzəri və təcrübi müddəalarını təhlil etməyi ; - muzeylərin pedaqoji, psixoloji, estetik prinsiplərini; - idarəçiliyini, iqtisadiyyatını və marketinq problemlərini; - muzey tarixinin həlledici məqamlarını, sənət əsərlərinin və tarixi mədəniyyət abidələrinin analitik təhlilə cəlb edilməsini; - müasir inkişaf istiqamətlərini proqnozlaşdırmağı; - müasir dövrdə, dünya muzeyşünaslığının aktual problemlərinin öyrənilməsini. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - muzeyşünaslıq üzrə yazılan hər bir əsərin təhlilini; - ekskursiya mətninin akademik səviyyədə hazırlanması, mövzu, struktur, üslub, janr istiqamətində nəzəri təhlillər aparmağı; - muzeylərdə müxtəlif auditoriya üçün nəzərdə tutulan sosioloji sorğunun suallarının tərtib edilməsi və hazırlanmasını. - muzey tarixinə dair araşdırmalar aparmağı; - sosioloji araşdırmalarla bağlı prinsipləri tətbiq etməyi. 	<p>76</p>	<p>MİF-B01 <i>Muzeyşünaslığın müasir problemləri</i></p> <p>MİF-B02 <i>Muzeyşünaslığın tarixi və metodologiyası</i></p> <p>MİF-B03 <i>Ali məktəbin müəyyən etdiyi fənn:</i></p> <p>MİF-B04 <i>İxtisaslaşmaya ayrılan fənlər**</i></p> <p>MİF-B05 <i>Seçmə fənn*</i></p>	<p>+4</p> <p>+2</p> <p>+4</p> <p>42</p> <p>24</p>	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7 PK-8 PK-9 PK-10 PK-11 PK-12 PK-13 PK-14 PK-15 PK-16 PK-17 PK-18 PK-19 PK-20 PK-21</p>
<p>MET-B00</p>	<p>Elmi tədqiqat işləri Magistr elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməklə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elmi-tədqiqat işlərini mövzu, struktur, üslub, janr istiqamətində planlaşdırmağı; - tədqiqat mövzusunun elmi-nəzəri müddəalar əsasında seçməyi; - sistemli ədəbiyyat siyahısının tərtibini; - elmi-tədqiqat işini sənət nümunələrinə istinadən aparmağı; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrini nəzəri təhlil etməyi, onu digər müəlliflərin nəticələri ilə müqayisəli təhlil etməyi; - bəşəri və dövlətçiliklə bağlı ideyaların əhəmiyyətinin tətbiqi imkanlarını müəyyən etməyi; - elmi-tədqiqat işinin gələcəkdə hansı istiqamətdə davam etdirilməsi imkanlarını 	<p>30</p>	<p>Elmi tədqiqat təcrübəsi</p> <p>Elmi pedaqoji təcrübə</p> <p>Magistr dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi</p>	<p>6</p> <p>6</p> <p>18</p>	<p>ÜK-1 ÜK-2 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-5 ÜK-6 ÜK-7 ÜK-8 ÜK-9 ÜK-10 PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7 PK-8 PK-9</p>

Handwritten signature

	müəyyənləşdirməyi; - yerinə yetirilmiş tədqiqat işinin müdafiəsini; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrinin çap üçün hazırlanmasını; - elmi-tədqiqat və elmi pedaqoji təcrübələrdə iştirak etməyi, onların nəticələrini ümumiləşdirməyi və magistrlik dissertasiyasında istifadə etməyi və s.				PK-10 PK-11
Kreditlərin ümumi sayı		120		120	

*Bütün bölümlərdə seçmə fənlər müvafiq sərəşmələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

**İxtisaslaşmalar üzrə sərəşmələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

4.3. İxtisas üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti:
 ümumi həftələrin sayı – 94

o cümlədən:

- nəzəri təlim – 45 həftə
- təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) – 8 həftə
- imtahan sessiyaları – 15 həftə
- magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi – 12 həftə
- tətilər – 14 həftə

5. Maddi-texniki tədris bazası və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsinin **060301 – Muzeyşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyuter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalar, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 5.2. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya elmi dərəcəsi olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

(Handwritten signature)

- 6.1. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3. **060301 – Muzeşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması** ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdən asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcminə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2. Təhsilalanların biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İnstitutunun direktoru

_____ A.Mehrabov
« ____ » _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin rəisi

_____ İ.Mustafayev
« ____ » _____ 2012-ci il

Mədəniyyət və incəsənət ixtisaslar qrupu üzrə Dövlət Təhsil Standartları hazırlayan işçi qrupun sədri

_____ V.Məmmədova
« ____ » _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının «İncəsənət» bölməsinin sədri

_____ Z.Qafarova
« ____ » _____ 2012-ci il

